

KONKURENTNÉ PROGRAMOVANIE

4. cvičenie: Konkurentné kolekcie

Stav objektu/triedy

- Stav objektu je uložený v jeho inštančných premenných
- Stav triedy je uložený v jej statických premenných
- Stav objektu môže mať definované obmedzenia
  - ▣ početKolibies musí byť nezáporný a konečný
  - ▣ ak pohlavie == „žena“, rodnéČíslo musí mať 4. cifru 5 alebo 6
- Stav = stavové premenné + obmedzenia

Konzistentnosť stavu

- Konzistentný stav je podstatou vláknovej bezpečnosti
- Spôsoby na zachovanie konzistentnosti stavu
  - ▣ cez vlastníctvo stavu: nezdieľať stav medzi vláknami (čítanie ani zmena)
  - ▣ sprístupňovať konečný/nemenný stav
  - ▣ celý stav realizovať prostredníctvom thread-safe stavovej premennej
  - ▣ premenlivý stav, ktorý nie je sám o sebe thread-safe, strážiť **tým istým zámkom vždy**, keď sa k nemu prístupuje (čítanie aj zmena)

Viachodnotový stav

- Ak nemám žiadne obmedzenia a nezávislé premenné, môžem delegovať vláknovú bezpečnosť na vláknovo bezpečné stavové objekty

```
public class VisualComponent {
    private final List<KeyListener> keyListeners =
        new CopyOnWriteArrayList<KeyListener>();
    private final List<MouseListener> mouseListeners =
        new CopyOnWriteArrayList<MouseListener>();

    public void addKeyListener(KeyListener listener) {
        keyListeners.add(listener);
    }
    public void addMouseListener(MouseListener listener) {
        mouseListeners.add(listener);
    }
    ...
}
```

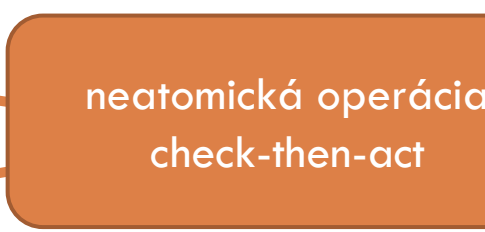
Viachodnotový stav

- Ak máme obmedzenia alebo závislé stavové premenné, delegácia nefunguje

```
@NotThreadSafe
public class Interval {
    private final AtomicInteger lower = new AtomicInteger(0);
    private final AtomicInteger upper = new AtomicInteger(0);

    public void setLower(int i) {
        if (i <= upper.get()) lower.set(i);
    }

    public void setUpper(int i) {
        if (i >= lower.get()) upper.set(i);
    }
    ...
}
```


neatomická operácia
check-then-act

Synchronizované kolekcie

- Všetko sú to thread-safe triedy
- Riešenie vláknovej bezpečnosti cez synchronizované metódy
  - ▣ zamknutie cez `synchronized(this)`
- napr. `Vector`, `HashTable`
- ľubovoľná kolekcia obalená cez niektorý zo synchronizovaných pohľadov:
  - ▣ `Collections.synchronizedXxx(Xxx xxx)`
    - Napr. `synchronizedSet`, `synchronizedList`, ...

Rozsah vláknovej bezpečnosti

- Z definície vláknovej bezpečnosti: Konkurentné volanie metód na vláknovo bezpečnom objekte neporuší konzistentnosť stavu tohto objektu
- Ak je objekt thread-safe, nemusí to znamenať bezstarostné používanie pre volajúci kód bez ďalšej synchronizácie
  - ▣ Vždy sa treba pozrieť do dokumentácie (ak existuje)
  - ▣ Typické problémy
    - volanie viacerých metód po sebe
    - iterovanie cez kolekciu

Client-side zamykanie

- Ak thread-safe trieda využíva zamykanie cez synchronizované metódy
- Zamkneme viacnásobné volania metód alebo iterácie cez rovnaký kľúč – teda cez referenciu na objekt
  - ▣ Že je to OK, by sme mali zistiť z dokumentácie

```
public static Object getLast(Vector list) {  
    synchronized (list) {  
        int lastIndex = list.size() - 1;  
        return list.get(lastIndex);  
    }  
}
```

Synchronizovaná kolekcia

atomizujem
check-then-act

Iterovanie cez kolekcie

- Často je ťažké na prvý pohľad odhaliť, že nejaká metóda iteruje cez kolekciu

```
public class SynchronizedSet {
    private final Set<Double> set = new HashSet<Double>();

    public synchronized void add(Double i) { set.add(i); }

    public synchronized void remove(Integer i) {set.remove(i); }

    ...
}

public void addTenThings() {
    for (int i = 0; i < 10; i++)
        add(Math.random());
    System.out.println("added ten elements to " + set);
}
```

Iterovanie cez kolekcie

- Často je ťažké na prvý pohľad odhaliť, že nejaká metóda iteruje cez kolekciu

```
public class SynchronizedSet {
    private final Set<Double> set = new HashSet<Double>();

    public synchronized void add(Double i) { set.add(i); }

    public synchronized void remove(Integer i) {set.remove(i); }

    ...
}

public void addTenThings() {
    for (int i = 0; i < 10; i++)
        add(Math.random());
    System.out.println("added ten elements to " + set);
}
```

.toString()

Iterovanie cez kolekcie

- Typické metódy, ktoré iterujú cez kolekciu
  - toString()
  - hashCode()
  - equals()
  - containsAll()
  - removeAll()
  - retainAll()
  - konštruktory s kolekciou na vstupe
- Ak používame synchronizované kolekcie, niektoré z týchto metód sa musia extra zamykať

Iterácie cez synchronizované kolekcie

- Môžeme aplikovať client-side zamykanie
  - ▣ Ak je kolekcia dlhá, môže to značne spomaliť
  - ▣ Počas iterovania nemôže žiadne vlákno pristupovať ku kolekcií – ani čítať, ani meniť
- Ak je akcia s prvkom dlhá, môžeme synchronizovane riešiť skopírovanie kolekcie a pracovať s prvkami až potom
  - ▣ Ak je málo zmien a veľa iterovaní, je to neefektívne
  - ▣ Robustnejším riešením sú konkurentné kolekcie

Konkurentné kolekcie

- Balíček **java.util.concurrent**
- Nezamyká sa celá štruktúra, iba nutná časť
- Dodané nové atomické metódy na typické akcie
  - putIfAbsent, addIfAbsent
  - replace
  - podmienené mazanie
- Iterátory sú slabo konzistentné
  - Nezablokujú kolekciu počas iterovania
- Typicky neaktuálne operácie
  - iterácia, size(), isEmpty()

Konkurentné kolekcie

- HashMap → ConcurrentHashMap
- TreeMap → ConcurrentSkipListMap
- TreeSet → ConcurrentSkipListSet
- ArrayList → CopyOnWriteArrayList
  - ▣ Vytvára novú kópiu štruktúry pri zmene
  - ▣ Iterátory majú „fotku“ zoznamu z času volania
  - ▣ Vhodné, ak je viac čítaní ako zápisov
    - Ak je to naopak, vhodnejší je synchronizovaný zoznam s vytváraním kópie pred iterovaním

Blokovaný rad

- Implementácie interfejsu BlockingQueue
  - ▣ Najčastejšie ArrayBlockingQueue, LinkedBlockingQueue
  - ▣ Blokované operácie
    - put(prvok) – zaspím, kým nebude v rade voľné miesto
    - take() – zaspím, kým nebude v rade nejaký prvok
  - ▣ Dočasne blokované operácie
    - offer(prvok, čas, jednotka)
    - poll(čas, jednotka)
    - Ak sa nepodarí akcia za uvedený čas, vrátim false/null
- Vhodné pre návrhový vzor producenti-konzumenti

Ukončenie práce konzumentov

- Ak producenti nemajú čo produkovať, skončia
  - ▣ Konzumenti by mali byť informovaní, nech už nečakajú na ďalšie prvky a tiež skončia
- Ak máme jediného konzumenta
  - ▣ Producenti dekrementujú nejakú atomickú premennú „početAktívnychProducentov“
  - ▣ Konzument chce konzumovať:
    - v prípade, že je rad prázdny pozrie, či je nejaký producent aktívny, ak áno čaká na prvok, ak nie tak končí
    - v prípade, že rad nie je prázdny, skonzumuje prvok

Ukončenie práce konzumentov

- Ak máme ľubovoľný počet konzumentov
  - „Chutnejšie“ riešenie je dať do radu otrávené pilulky (poison pills)
    - Špeciálny prvok, znamenajúci: skonči!
    - Aspoň toľko piluliek, koľko je konzumentov

```
public class Konzument {  
    ...  
    public void run() {  
        while(true) {  
            Element element = queue.take();  
            if (element.equals(POISON_PILL)) break;  
            consume(element);  
        }  
    }  
}
```

Zadanie

- Stiahnite si z Gitu poslednú verziu a balíček:
  - cviko04.zadanie
- 1. **Zabezpečte súbežnú prácu úlohy Searcher a úlohy FileAnalyzer cez blokovaný rad**
- 2. Zvýšte počet vlákien súbežne vykonávajúcich úlohu FileAnalyzer
- 3. Zvýšte počet vlákien súbežne vykonávajúcich úlohu Searcher

Riešenie 1

- Spustíme úlohu Searcher v samostatnom vlákne
- Na rad súborov na analýzu použijeme `LinkedBlockingQueue`
- Využijeme poison pill

Zadanie

- Stiahnite si z Gitu poslednú verziu a balíček:
  - cviko04.zadanie
- 1. Zabezpečte súbežnú prácu úlohy Searcher a úlohy FileAnalyzer cez blokovaný rad
- 2. **Zvýšte počet vlákien súbežne vykonávajúcich úlohu FileAnalyzer**
- 3. Zvýšte počet vlákien súbežne vykonávajúcich úlohu Searcher

Riešenie 2

- Spustíme N vlákien s úlohou FileAnalyzer
- Úloha Searcher vygeneruje N otrávených piluliek
- Ak chceme počkať s výpisom riešenia potrebujeme mechanizmus na informovanie o skončení N vlákien s úlohou FileAnalyzer
  - ▣ CountdownLatch

CountDownLatch

- Funguje ako brána, ktorá sa otvorí, keď sa dosiahne konečný stav
- Blokované čakanie na otvorenie:
  - ▣ `countDownLatch.await();`
  - ▣ Spím pokiaľ sa neotvorí
- Štartovací stav : počet vlákien
- Keď vlákno končí úlohu, nakoniec dekrementuje stav
  - ▣ `countDownLatch.countDown();`
- Konečný stav – hodnota 0

Riešenie 2

- Spustíme N vlákien s úlohou FileAnalyzer
- Úloha Searcher vygeneruje N otrávených piluliek
- Využijeme CountdownLatch
  - ▣ main → await();
  - ▣ FileAnalyzer → countDown();
- Zabezpečíme atomickosť zmeny počtu výskytov slov v úlohe FileAnalyzer
  - ▣ cez kritickú sekciu
  - ▣ alebo cez konkurentnú mapu slov na AtomicInteger
  - ▣ alebo cez metódu konkurentnej mapy merge

Zadanie

- Stiahnite si z Gitu poslednú verziu a balíček:
  - cviko04.zadanie
- 1. Zabezpečte súbežnú prácu úlohy Searcher a úlohy FileAnalyzer cez blokovaný rad
- 2. Zvýšte počet vlákien súbežne vykonávajúcich úlohu FileAnalyzer
- 3. **Zvýšte počet vlákien súbežne vykonávajúcich úlohu Searcher**

Riešenie 3

- Potrebujeme rad adresárov na prehľadávanie
- Spustíme N vlákien s úlohou Searcher
- Úloha Searcher končí, keď už žiaden adresár nebude prehľadávaný
  - ▣ Pozor na dočasne prázdny rad adresárov na prehľadávanie
  - ▣ AtomicInteger unprocessedDirs
- Aspoň jedna úloha Searcher vygeneruje N otrávených piluliek
- Na ukončenie potenciálne donekonečna čakajúcich úloh Searcher môžeme opäť využiť otrávené pilulky